

Vervolg van blz. 20

Leeftijdsmix

Het curriculum stelt eisen aan de fysieke omgeving: deze moet flexibel, uitnodigend en stimulerend zijn. Traditioneel kennen de Finse kindercentra een statische en leeftijdsgebonden vormgeving. Het huidige curriculum legt de nadruk op het werken in kleine groepjes en de vrijheid van kinderen om met kinderen van andere leeftijden samen te werken. De vormgeving en inrichting moeten het zelfstandig bewegen en ontdekken stimuleren. Het accent ligt op het flexibel gebruik van inrichting en ruimten en op de mogelijkheden voor kinderen om bij te dragen aan onderhoud en verandering.

In Finland speelt, net zoals in andere Scandinavische landen, de buitenomgeving een belangrijke rol. De focus van het curriculum ligt op de bijdrage aan het welzijn van het kind. Kinderen zijn dagelijks minstens twee uur buiten, onafhankelijk van het weer. De buitenomgeving biedt de mogelijkheid voor veel verschillende leeractiviteiten, zoals het onderzoeken van de sneeuw die smelt als je die mee naar binnen neemt. De buitenomgeving biedt ook gelegenheid voor fysieke activiteiten. Behalve de buitenspeelplaats worden ook de directe buurt en de nabije natuurlijke omgeving gebruikt en zelfs de jongste kinderen maken wekelijkse uitjes en wandelingen.

Päivi Linberg is hoofd van de unit Child, Adolescent, and Family Services aan het Nationaal Instituut voor Gezondheid en Welzijn

• E: paivi.lindberg@thl.fi

Referentie

STAKES, 2003/2005. *National Curriculum Guidelines on ECEC in Finland.*

Aanbod voor baby en

Portugal's Nationale Raad voor Educatie overweegt op dit moment educatie voor kinderen onder de drie jaar. De APEI, de vereniging voor opvoeders van jonge kinderen, stelt voor om de succesvolle samenwerking tussen de ministeries van Onderwijs en Sociale Solidariteit in het beleid voor de kinderen van drie tot zes jaar, uit te breiden naar de kinderen van nul tot drie jaar.

DOOR: LÚCIA SANTOS - Het Portugese *Conselho Nacional de Educação* (KIE: de Nationale Raad voor Educatie) is momenteel bezig met de voorbereiding van een aanbeveling aan de regering over educatie voor kinderen tussen nul en drie jaar en is in overleg met publieke en private autoriteiten en andere organisaties, zoals APEI, de vereniging voor opvoeders van jonge kinderen. In Portugal zijn het leerkrachten met een masterniveau die met kinderen tussen nul en zes jaar werken, alhoewel het systeem is opgedeeld in voorzieningen voor kinderen jonger en kinderen ouder dan drie jaar.

De Portugese wet op onderwijs omvat niet de kinderen jonger dan drie jaar en daarom is er dus geen publieke onderwijsvoorziening voor deze leeftijdsgroep. De kinderopvang wordt aangeboden door de IPSS (private organisatie voor sociale solidariteit), die onder toezicht staat van het Ministerie van Werk en Solidariteit. Via dit ministerie voorziet de staat in financiële ondersteuning en worden er regels opgesteld over het doel van de voorzieningen en hoe deze worden geleid. Rond de 35 procent van de nul- tot driejarigen bezoekt deze crèches.

Zorg en scholing voor drie- tot zesjarigen

wordt aangeboden door een nationaal netwerk dat wordt gevormd door publieke en private organisaties, met name IPSS, die resorteren onder het Ministerie van Educatie voor pedagogische vraagstukken, zoals richtlijnen voor het curriculum, en het Ministerie voor Werk en Solidariteit voor de ondersteuning van gezinnen, zoals aanvullende dagopvangmaatregelen.

De twee ministeries delen dus de verantwoordelijkheid voor scholing- en zorgvoorzieningen voor de drie- tot zesjarigen en moeten samenwerken om tot beleidsvorming te komen. Ook de kinderen hebben baat bij deze samenwerking: toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen voor kinderen is nu universeel en gratis voor vijf uur per dag en de kosten voor de aanvullende uren zijn afhankelijk van het gezinsinkomen.

Ook de jongere kinderen

Waarom zou deze samenwerking zich dus niet uitbreiden naar jongere kinderen? De kwestie van toegankelijkheid voor kinderen onder de drie is essentieel: voorzieningen moeten beschikbaar maar ook toegankelijk zijn in

dreumes in Portugal

geografische en economische, sociale en culturele termen. Ook moeten voorzieningen flexibel en diversifiërend zijn om aan de behoeften en voorkeuren van families te kunnen voldoen. Het actuele model maakt positief onderscheid, ten gunste van gezinnen met lagere inkomens of een verhoogde kans op sociale exclusie: kinderen uit de armste huishoudens krijgen voorrang bij aanmelding bij een door de staat gefinancierde organisatie. Dit lijkt positief maar het kan ook het tegenovergestelde effect teweegbrengen. Doordat de voorzieningen geen toegang bieden aan alle kinderen, onafhankelijk van hun sociale en economische situatie, kan sociale en culturele diversiteit in kinderopvang-

centra worden afgevlakt en kunnen organisaties bedrijfsmatig in een moeilijke positie worden gebracht omdat de ouders van de kinderen niet veel kunnen betalen. Onder deze omstandigheden neigt de kwaliteit zichtbaar af te nemen en biedt daarom geen oplossing voor de bestaande sociale ongelijkheden.

Een ander probleem dat aandacht vraagt is dat Portugal veel gebieden heeft waar het bevolkingsaantal afneemt en waar er niet genoeg kinderen zijn voor een crèche (voorwaarde is minimaal 33 kinderen en een opvoeder plus assistent in elke groep) of een voorschoolse voorziening (minimaal 25 kinderen). In deze gevallen zouden beide ministeries samen kun-

nen werken om een meer flexibele oplossing te bedenken voor het aanbieden van onderwijs en opvang en om systemen te financieren die een snelle aanpassing van vraag-aanbod mogelijk maken.

Samenwerking biedt de sleutel om het huidige aanbod voor kinderen in de leeftijd van drie tot zes uit te breiden naar die van nul tot drie. Dit zou een praktische en positieve stap zijn.

Lúcia Santos is opvoeder en bestuursvoorzitter van APEI (www.apei.pt).

• E: luciasantos@hotmail.com